Tisdagen den 4 juli 2017

P8_TA(2017)0282

Gemensamma miniminormer för civilrättsliga förfaranden

Europaparlamentets resolution av den 4 juli 2017 med rekommendationer till kommissionen om gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer i Europeiska unionen (2015/2084(INL))

(2018/C 334/05)

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

— med beaktande av artikel 225 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt,

— med beaktande av artiklarna 67.4 och 81.2 i EUF-fördraget,

— med beaktande av artikel 19.1 i fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan),

— med beaktande av artikel 6 i den europeiska konventionen om skydd av de grundläggande mänskliga fri- och rättigheterna (Europakonventionen) och relevant rättspraxis,

— med betänkande av arbetsdokumentet om inrättande av gemensamma miniminormer för civilrättsliga förfaranden i Europeiska unionen – den rättsliga grunden ([1]),

— med beaktande av studien med en bedömning av det europeiska mervärdet från enheten för europeiskt mervärde i Europaparlamentets utredningstjänst *Common minimum standards of civil procedure* (gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer) ([2]),

— med beaktande av djupanalysen från utredningstjänstens direktorat för utredningstjänster till ledamöterna *Europeanisation of civil procedure: towards common minimum standards?* (europeisering av civilprocessen: mot gemensamma miniminormer?) ([3]),

— med beaktande av djupanalysen från generaldirektoratet för EU-intern politik *Harmonised rules and minimum standards in the European law of civil procedure* (harmoniserade regler och miniminormer i den europeiska civilprocessrätten) ([4]),

— med beaktande av projektet *From Transnational Principles to European Rules of Civil Procedure* (från transnationella principer till europeiska civilprocessrättsliga regler), som drivs av Europeiska rättsinstitutet (ELI)/Internationella institutet för harmonisering av privaträtten (Unidroit),

— med beaktande av det amerikanska rättsinstitutets (ALI)/Unidroits *Principles of Transnational Civil Procedure* (principer för transnationell civilprocessrätt) ([5]),

— med beaktande av studien om tillnärmning av medlemsstaternas lagar och andra författningar beträffande vissa aspekter av tvistemålsförfarandet, den så kallade Stormerapporten ([6]),

— med beaktande av den preliminära uppsättningen bestämmelser för den enhetliga patentdomstolens rättegångsregler,

---

([1]) PE 572.853, december 2015.
([2]) PE 581.385, juni 2016.
([3]) PE 559.499, juni 2015.
([4]) PE 556.971, juni 2016.
([5]) *Uniform Law Review,* 2004(4).
([6]) M. Storme, *Study on the approximation of the laws and rules of the Member States concerning certain aspects of the procedure for civil litigation* (slutrapport, Dordrecht, 1994).

Tisdagen den 4 juli 2017

— med beaktande av unionsregelverket på området för civilrättsligt samarbete,

— med beaktande av rättspraxis från Europeiska unionens domstol (EU-domstolen) om principerna om nationell självbestämmanderätt i processuella frågor och ett effektivt domstolsskydd ([1]),

— med beaktande av 2016 års resultattavla för rättskipningen i EU,

— med beaktande av Cepejs studie nr 23 från 2016 *European judicial systems: efficiency and quality of justice* (europeiska rättssystem: effektivitet och kvalitet i rättsväsendet),

— med beaktande av 2016 års principer för juridisk utbildning från det europeiska nätverket för rättslig utbildning ([2]),

— med beaktande av sin resolution av den 2 april 2014 *om halvtidsöversynen av Stockholmsprogrammet* ([3]),

— med beaktande av artiklarna 46 och 52 i arbetsordningen,

— med beaktande av betänkandet från utskottet för rättsliga frågor (A8-0210/2017), och av följande skäl:

Domstolens rättspraxis om nationell självbestämmanderätt i processuella frågor och ett effektivt domstolsskydd

A. Om det inte finns några unionsregler om de processuella aspekterna av en tvist som rör unionsrätten är det, enligt domstolens fasta rättspraxis om principen om självbestämmanderätt i processuella frågor, medlemsstaterna som ansvarar för att utse behöriga domstolar och fastställa närmare vilka förfaranden som ska tillämpas i fråga om åtgärder som inletts för att säkerställa skyddet av de rättigheter som tilldelas av unionen.

B. Enligt samma rättspraxis finns det två viktiga villkor för att ge prioritet åt nationella processregler: De nationella processreglerna får inte vara mindre förmånliga när de tillämpas på tvister som rör unionsrätten än när de tillämpas på liknande processer av inhemsk natur (likvärdighetsprincipen), och de bör inte vara utformade på ett sådant sätt att det i praktiken blir omöjligt eller orimligt svårt att göra unionens rättigheter och skyldigheter gällande (principen om ändamålsenlighet).

C. Medlemsstaternas företräde när det gäller att föreskriva processregler för genomdrivandet av rättigheter som tilldelas av unionen omfattar, i avsaknad av unionsbestämmelser som harmoniserar processregler, inte införandet av nya rättsmedel i de nationella rättsordningarna i syfte att säkerställa unionsrättens tillämplighet ([4]).

D. EU-domstolens fasta rättspraxis underlättar samarbetet med domstolar på medlemsstatsnivå, samtidigt som den förbättrar förståelsen av unionsrätten bland allmänheten och dessa domstolar.

Stadgan

E. Rätten till effektiva rättsmedel och en opartisk domstol, som slås fast i artikel 47 i stadgan och i artikel 6 i Europakonventionen, utgör en av de grundläggande garantierna för respekten för rättssäkerheten och demokratin och är oupplösligt kopplad till civilrättsliga förfaranden som helhet.

([1]) Se bland annat: Dom av den 16 december 1976, Comet BV mot Produktschap voor Siergewassen, 45/76, ECLI:EU:C:1976:191 och dom av den 15 maj 1986, Marguerite Johnston mot Chief Constable of the Royal Ulster Constabulary, 222/84, ECLI:EU:C:1986:206; svensk specialutgåva, volym 8, s. 597.

([2]) Tillgängliga på följande adress: http://www.ejtn.eu/PageFiles/15756/Judicial%20Training%20Principles_EN.pdf

([3]) Antagna texter, *P7_TA(2014)0276*.

([4]) Se bland annat: Dom av den 13 mars 2007, Unibet (London) Ltd och Unibet (International) Ltd mot Justitiekanslern, C-432/05, ECLI:EU:C:2007:163.

Tisdagen den 4 juli 2017

F. Trots att artikel 47 i stadgan är bindande, och att artikel 6 i Europakonventionen utgör en allmän unionsrättslig princip, är skyddsnivån för rätten till en opartisk domstol i civilrättsliga förfaranden, och i synnerhet balansen mellan kärandens rätt till rättslig prövning och svarandens rätt till försvar, inte harmoniserad i hela unionen.

G. Inte desto mindre har rätten till en opartisk domstol, som en grundläggande rättighet, kompletterats med flera processuella unionsrättsakter inom sekundärrätten, bland annat förordningen om småmålsförfarandet ([1]), direktivet om rättshjälp ([2]), rekommendationen om kollektiv prövning ([3]), direktivet om förbudsföreläggande ([4]) och direktivet om skadestånd för konkurrensöverträdelser ([5]).

Unionens regelverk om civilrättsligt samarbete

H. Det är numera mycket mer sannolikt att unionsmedborgare, särskilt sådana som rör sig över gränserna, kommer i kontakt med de civilrättsliga systemen i andra medlemsstater.

I. Processuella miniminormer på unionsnivå skulle kunna bidra till moderniseringen av nationella förfaranden, till att skapa likvärdiga förutsättningar för företag och till en ökad ekonomisk tillväxt tack vare ändamålsenliga och effektiva rättssystem, samtidigt som man underlättar medborgarnas tillgång till rättslig prövning i unionen och bidrar till att upprätthålla unionens grundläggande friheter.

J. Unionslagstiftaren har i allt större utsträckning tagit upp civilprocessrättsliga frågor, inte bara på ett övergripande sätt, som i fallet frivilliga instrument ([6]), utan också på ett sektorsspecifikt sätt inom olika politikområden, såsom immaterialrätt ([7]), konsumentskydd ([8]) och, nu senast, konkurrensrätt ([9]).

K. Kritik har vid upprepade tillfällen framförts mot att harmoniseringen av förfaranden på unionsnivå är så fragmenterad, och framväxten av en sektorsspecifik civilprocessrätt för unionen utmanar samstämdheten i både de inhemska civilprocessrättsliga systemen och de olika unionsinstrumenten.

L. Det föreslagna direktivet syftar till att införa en ram för civilrättsliga avgöranden genom att systematisera befintliga unionsregler för civilrättsliga förfaranden och utvidga deras tillämpningsområde till alla frågor som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde.

M. Det föreslagna direktivet avser att bidra till en mer samordnad, enhetlig och systematisk strategi för civilrättsliga system, som inte begränsas av de enskilda ländernas gränser, intressen och resurser.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande (EUT L 199, 31.7.2007, s. 1).

([2]) Rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (EGT L 26, 31.1.2003, s. 41).

([3]) Kommissionens rekommendation av den 11 juni 2013 om gemensamma principer för mekanismer för kollektiv prövning av ansökningar om förbudsföreläggande och av ersättningsanspråk och om åsidosättande av rättigheter som garanteras enligt unionsrätten (EUT L 201, 26.7.2013, s. 60).

([4]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/22/EG av den 23 april 2009 om förbudsföreläggande för att skydda konsumenternas intressen (EUT L 110, 1.5.2009, s. 30).

([5]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/104/EU av den 26 november 2014 om vissa regler som styr skadeståndstalan enligt nationell lagstiftning för överträdelser av medlemsstaternas och Europeiska unionens konkurrensrättsliga bestämmelser (EUT L 349, 5.12.2014, s. 1).

([6]) Se till exempel förordningen om ett europeiskt småmålsförfarande (andra fotnoten till skäl G ovan) och förordningen om ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EUT L 189, 27.6.2014, s. 59)).

([7]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 30.4.2004, s. 45).

([8]) Se fjärde fotnoten till skäl G ovan.

([9]) Se femte fotnoten till skäl G ovan.

Tisdagen den 4 juli 2017

Förslagets rättsliga grund

N. Enligt artiklarna 4.1 och 5.1 i EU-fördraget (principen om tilldelade befogenheter) får unionen anta lagstiftningsåtgärder på ett visst område endast om den har uttrycklig behörighet att göra detta och i den mån det är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

O. Inom den befintliga fördragsramen återfinns den huvudsakliga rättsliga grunden för harmonisering av civilrättsliga förfaranden i avdelning V i EUF-fördraget om ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.

P. Kravet på ett gränsöverskridande inslag för att fastställa unionens behörighet har behållits i Lissabonfördraget, vilket innebär att unionsåtgärder på det civilrättsliga området är möjliga endast om det i ett visst fall finns sammanlänkande faktorer (hemvist, arbetsställe osv.) med anknytning till minst två olika medlemsstater.

Q. Den allmänna bestämmelsen i artikel 114 i EUF-fördraget om tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera har använts – och används fortfarande – som rättslig grund för en rad olika sektorsspecifika bestämmelser för harmonisering av vissa delar av det civilrättsliga förfarandet, såsom direktivet om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (Ipred) och det senaste direktivet om skadeståndstalan vid överträdelser av konkurrensreglerna.

R. Enligt artikel 67.4 i EUF-fördraget ska unionen underlätta tillgången till rättsväsendet, särskilt genom principen om ömsesidigt erkännande av rättsliga och utomrättsliga avgöranden på det civila området, såsom exemplifieras i artikel 81 i EUF-fördraget.

Det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska rättsliga området

S. Den fria rörligheten för rättsliga avgöranden är nära sammankopplad med behovet att skapa en tillräckligt hög nivå av ömsesidigt förtroende mellan rättsliga myndigheter i de olika medlemsstaterna, i synnerhet när det gäller nivån på skyddet för processuella rättigheter.

T. Med ”ömsesidigt förtroende” avses i detta sammanhang det förtroende som medlemsstaterna bör ha för varandras rättssystem och domstolar, och medför ett förbud mot att granska andra staters och deras rättsväsendens verksamhet.

U. Principen om ömsesidigt förtroende leder till ökad klarhet om rättsläget genom att erbjuda medborgarna och företagen i unionen tillräcklig stabilitet och förutsägbarhet.

V. Genomförandet och efterlevnaden av principen om ömsesidigt erkännande av domar, i kombination med tillnärmningen av lagstiftningen, underlättar samarbetet mellan myndigheterna och rättsskyddet för individuella rättigheter.

W. Ett system med gemensamma miniminormer för unionen i form av principer och regler skulle tjäna som ett första steg för konvergens mellan nationella bestämmelser för civilrättsliga förfaranden, så att man uppnår en balans mellan de tvistande parternas grundläggande rättigheter och gynnar ett fullständigt ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas rättssystem.

X. För att säkerställa ömsesidigt förtroende är det önskvärt, och rentav nödvändigt, att det finns processrättsliga garantier för tvistemålens effektivitet och ändamålsenlighet samt för likabehandling av parterna, och att dessa garantier respekteras.

Y. Ett sådant system med gemensamma miniminormer skulle också fastställa en miniminivå för kvaliteten på tvistemål i hela unionen, och därigenom bidra inte bara till att stärka det ömsesidiga förtroendet mellan domstolar, utan också till att få den inre marknaden att fungera bättre, eftersom man uppskattar att de processuella skillnaderna mellan medlemsstaterna bland annat kan innebära störningar för handeln och kan avskräcka företag och konsumenter från att utöva sina rättigheter på den inre marknaden.

Tisdagen den 4 juli 2017

Andra överväganden

Z. Tillnärmningen av förfarandesystemen i unionen är nödvändig. Det föreslagna direktivet är tänkt att vara ett första steg i processen för vidare harmonisering av och konvergens mellan medlemsstaternas civilrättsliga system, och på längre sikt antagandet av en civilprocesslag för unionen.

AA. Det föreslagna direktivet påverkar varken uppbyggnaden av medlemsstaternas domstolsväsenden eller de grundläggande kännetecknen för hur tvistemål bedrivs, men möjliggör effektivare nationella processregler.

AB. Det är därför av yttersta vikt att anta och korrekt genomföra lagstiftning om antagande av gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer i unionen.

Domstolens rättspraxis om nationell självbestämmanderätt i processuella frågor och ett effektivt domstolsskydd

1. Europaparlamentet noterar att EU-domstolen spelar en avgörande roll i arbetet med att fastställa grundvalarna för unionens civilprocessrätt, eftersom den har format uppfattningen om vad civilrättsliga förfaranden betyder för unionens rättssystem.

2. Vissa processrättsliga normer som nuförtiden är inkluderade i unionens processrättsliga system kommer från EU-domstolens rättspraxis, men Europaparlamentet understryker dock att EU-domstolens bidrag i slutändan bör vara att tolka normerna snarare än att fastställa dem.

3. Europaparlamentet betonar därför att EU-domstolens omfattande erfarenhet med att granska rättsmedels- och processregler samt de kompromisser och de konkurrerande värderingar som EU-domstolen strävar efter är mycket lärorika och bör beaktas i syfte att införa ett horisontellt övergripande instrument av lagstiftningstyp med gemensamma civilprocessrättsliga normer.

Stadgan

4. Europaparlamentet betonar att man med hänsyn till opartiska domstolar och tillgång till rättslig prövning bör skapa och utvidga nätverk och databaser för att stärka det rättsliga samarbetet och informationsutbytet.

5. Europaparlamentet välkomnar därför utvecklingen på området för e-juridik, i synnerhet inrättandet av det europeiska rättsliga nätverket och e-juridikportalen, som ska bli en samlad kontaktpunkt på juridikens område i unionen.

Unionens regelverk om civilrättsligt samarbete

6. Europaparlamentet uppmanar också kommissionen att bedöma huruvida man bör föreslå ytterligare åtgärder för att konsolidera och stärka ett horisontellt angreppssätt på den privata tillämpning av rättigheter som medges i unionsrätten och huruvida de civilprocessrättsliga normer som föreslås här kan betraktas som främjande och säkerställande av ett sådant paradigm.

7. Europaparlamentet upprepar att systematisk insamling av statistik om tillämpning av befintliga unionsinstrument på området för civilrättsligt samarbete, och resultatet av denna tillämpning, är av yttersta vikt.

8. Europaparlamentet uppmanar i detta sammanhang kommissionen att bedöma huruvida ytterligare genomförandeåtgärder från medlemsstaternas sida skulle kunna bidra till ändamålsenlig tillämpning av självständiga unionsförfaranden, och anser att man i detta syfte bör fastställa ett robust och systematiskt förfarande för tillsyn från kommissionens sida.

Förslagets rättsliga grund

9. Europaparlamentet noterar att artikel 114 i EUF-fördraget (harmonisering av den inre marknaden) har använts för att anta en rad unionsakter med processrättsliga inslag. Artikel 114 om tillnärmning av sådana bestämmelser i lagar och andra författningar i medlemsstaterna och som syftar till att upprätta den inre marknaden och få den att fungera har använts – och används fortfarande – som rättslig grund för en rad olika sektorsspecifika bestämmelser för harmonisering av vissa delar av det civilrättsliga förfarandet, såsom direktivet om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (Ipred).

Tisdagen den 4 juli 2017

10. Europaparlamentet noterar emellertid att artikel 81 i EUF-fördraget innehåller bestämmelser om antagande av åtgärder rörande rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, inbegripet åtgärder för tillnärmning av lagar och andra författningar i medlemsstaterna, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl. Parlamentet anser därför att artikel 81 i EUF-fördraget utgör den lämpliga rättsliga grunden för det föreslagna lagstiftningsinstrumentet.

11. Europaparlamentet hävdar att begreppet ”gränsöverskridande följder” i artikel 81.1 i EUF-fördraget angående antagande av åtgärder för civilrättsligt samarbete bör användas i vidare bemärkelse och inte uppfattas som synonymt med ”gränsöverskridande tvister”;

12. Europaparlamentet understryker att nuvarande tolkning av begreppet ”frågor som har gränsöverskridande följder” är ganska snäv och leder till att man skapar två uppsättningar regler och två kategorier tvistande parter, vilket kan leda till ytterligare problem och onödiga komplikationer. Parlamentet betonar därför att tolkningen bör vidgas.

13. Europaparlamentet betonar i detta sammanhang att de här föreslagna gemensamma civilprocessrättsliga miniminormerna skulle leda till ytterligare effektivisering om medlemsstaterna vidgade sitt tillämpningsområde till att inte bara omfatta frågor som faller inom unionsrättens område utan även till att generellt omfatta såväl gränsöverskridande som rent inhemska frågor.

Det ömsesidiga förtroendet inom det europeiska rättsliga området

14. Europaparlamentet noterar att unionens huvudsakliga civilrättsliga verksamhet inom det europeiska området med rättvisa rör införande av instrument om jurisdiktion, litispendens och gränsöverskridande verkställighet av domar.

15. Europaparlamentet upprepar och understryker att den fria rörligheten för domar har ökat det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaternas rättsväsenden, vilket gett ökad klarhet om rättsläget och tillräcklig stabilitet och förutsägbarhet för medborgarna och företagen i EU.

16. Europaparlamentet betonar i det avseendet att ömsesidigt förtroende är ett komplext begrepp och att många faktorer spelar in i uppbyggnaden av sådant förtroende, t.ex. juridisk utbildning, gränsöverskridande rättsligt samarbete och utbyte av erfarenheter och bästa praxis mellan domare.

17. Europaparlamentet konstaterar att ömsesidigt förtroende kan främjas bland annat genom andra metoder än lagstiftning, till exempel domare som samarbetar inom det europeiska rättsliga nätverket eller deltar i utbildning.

18. Europaparlamentet välkomnar därför de nio principer för juridisk utbildning som det europeiska nätverket för rättslig utbildning antog vid sin generalförsamling 2016, eftersom dessa erbjuder en gemensam grund och ram för såväl rättsväsenden som juridiska utbildningsinstitut i Europa.

19. Europaparlamentet hävdar dock att ömsesidigt förtroende, ur strikt rättslig synvinkel, förutsätter, på mycket grundläggande nivå, att medlemsstaternas rättsväsenden i unionen uppfattar varandras processrättsliga system – i både teori och praktik – som en garanti för rättvisa tvistemål.

20. Europaparlamentet påpekar därför att framtagandet av systematiska miniminormer för civilrättsliga förfaranden i unionen i form av ett heltäckande horisontellt direktiv skulle leda till ökat ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas rättsväsenden och säkerställa gemensam, unionsomfattande avvägning mellan grundläggande processuella rättigheter i tvistemål, vilket skulle skapa en djupare rotad allmän känsla för rättvisa, rättssäkerhet och förutsägbarhet i hela unionen.

Gemensamma miniminormer för civilrättsliga förfaranden

21. Europaparlamentet betonar att ändamålsenliga system för civilrättsliga förfaranden har avgörande betydelse för upprätthållande av rättsstaten och unionens grundläggande värden. De är också en förutsättning för hållbara investeringar och en företags- och konsumentvänlig miljö.

22. Europaparlamentet anser att bristen på klarhet i fråga om preskriptionstider för medborgare, konsumenter och företag i tvister med gränsöverskridande följder kan försvåra tillgången till rättslig prövning. Parlamentet uppmanar därför kommissionen och medlemsstaterna att bedöma om det är genomförbart och önskvärt att harmonisera dessa preskriptionstider i civilrättsliga förfaranden.

Tisdagen den 4 juli 2017

23. Europaparlamentet anser att det finns ett klart behov av att lagstiftningen tillhandahåller en uppsättning normer för tvistemål, och uppmanar kommissionen att gå vidare i arbetet med handlingsplanen för genomförandet av Stockholmsprogrammet, som antogs av Europeiska rådet inom området frihet, säkerhet och rättvisa.

24. I enlighet med artikel 225 i EUF-fördraget uppmanar Europaparlamentet därför kommissionen att, på grundval av artikel 81.2 i EUF-fördraget, senast den 30 juni 2018 lägga fram ett förslag till lagstiftningsakt om gemensamma miniminormer för civilrättsliga förfaranden, i enlighet med de rekommendationer som här bifogas.

25. Europaparlamentet bekräftar att de rekommendationer som bifogas denna resolution står i överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna och subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna.

26. Europaparlamentet anser att det begärda förslaget inte kommer att ha några ekonomiska konsekvenser eftersom införandet av civilprocessrättsliga miniminormer kommer att leda till skalfördelar i form av minskade kostnader för tvistande parter och deras företrädare, som inte längre behöver sätta sig in i ett annat lands civilprocessrättsliga system.

o

o o

27. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution och bifogade rekommendationer till kommissionen och rådet samt till medlemsstaternas parlament och regeringar.

Tisdagen den 4 juli 2017

BILAGA TILL RESOLUTIONEN:

REKOMMENDATIONER TILL EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV OM GEMENSAMMA CIVILPROCESSRÄTTSLIGA MINIMINORMER I EU

A. DET BEGÄRDA FÖRSLAGETS PRINCIPER OCH SYFTEN

1. I unionen är upprätthållandet av lagen inför domstol fortfarande i stor utsträckning en fråga för processregler och praxis på nationell nivå. De nationella domstolarna är också unionens domstolar. Vid förfaranden inför dem måste alltså rättvisa, rättskipning och effektivitet säkerställas, liksom en verkningsfull tillämpning av unionsrätten.

2. Genomförandet av principen om ömsesidigt erkännande av domar på det civilrättsliga området har ökat medlemsstaternas förtroende för varandras civilrättsliga system, medan åtgärder för tillnärmningen av medlemsstaternas lagar och andra författningar kan underlätta samarbetet mellan myndigheter och främja det rättsliga skyddet för individuella rättigheter. Omfattningen av det ömsesidiga förtroendet är i hög grad beroende av en rad parametrar som bland annat omfattar mekanismer till skydd för sökandens eller svarandens rättigheter, samtidigt som man garanterar tillgång till domstolar och rättslig prövning.

3. Även om medlemsstaterna är parter i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna (Europakonventionen) har erfarenheten visat att enbart detta inte alltid räcker för att skapa tillräckligt förtroende för andra staters civilrättsliga system. De nationella civilprocessrättsliga reglerna varierar betydligt mellan medlemsstaterna, ofta i fråga om vissa grundläggande processuella principer och garantier, vilket innebär en risk för att det ömsesidiga förtroendet mellan rättsliga myndigheter kan komma att drabbas.

4. För att skydda unionsmedborgarnas grundläggande fri- och rättigheter, bidra till modernisering av nationella förfaranden, skapa likvärdiga förutsättningar för företag samt säkerställa ökad ekonomisk tillväxt tack vare ändamålsenliga och effektiva rättssystem, är det därför nödvändigt att anta ett direktiv för att vidareutveckla de miniminormer som fastställs i stadgan och i Europakonventionen. Den korrekta rättsliga grunden för ett sådant förslag är artikel 81.2 i EUF-fördraget, som rör åtgärder på området för civilrättsligt samarbete. Direktivet ska antas i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet.

5. Gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer anses nödvändiga för att bilda en solid grund för tillnärmning och förbättring av nationella lagar, med tanke på den flexibilitet som medlemsstaterna ges i utarbetandet av nya civilprocessrättsliga lagar, samtidigt som normerna avspeglar ett allmänt samförstånd om principerna för civilrättslig praxis.

6. Gemensamma miniminormer bör leda till ökat förtroende för de civilrättsliga systemen i alla medlemsstater, vilket i sin tur bör bidra till ett effektivare, snabbare och flexiblare rättsligt samarbete i en anda av ömsesidigt förtroende. Dessa gemensamma miniminormer bör också avlägsna hinder för den fria rörligheten för medborgare inom medlemsstaternas territorium och göra att i synnerhet de som reser utomlands inte längre drar sig för att kontakta de civilrättsliga systemen i andra medlemsstater.

7. Det föreslagna direktivet är inte tänkt att ersätta de nationella civilprocessrättsliga systemen i deras helhet. Med respekt för nationella särdrag och grundläggande rätt till ett effektivt rättsmedel och en rättvis rättegång, vilket tryggar en faktisk och effektiv tillgång till rättslig prövning, är det föreslagna direktivet tänkt att fastställa gemensamma miniminormer för hur civilrättsliga förfaranden ska fungera och genomföras i alla frågor inom unionsrättens tillämpningsområde. Det syftar också till att utgöra en grund för den gradvisa fördjupningen av tillnärmningen av medlemsstaternas civilprocessrättsliga system.

8. Förslaget påverkar inte medlemsstaternas bestämmelser om utformning av domstolsväsendet eller deras regler för utnämning av domare.

9. Det föreliggande förslaget är förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna, eftersom medlemsstaterna inte kan agera på egen hand för att inrätta en uppsättning civilprocessrättsliga miniminormer, och förslaget går inte utöver vad som är absolut nödvändigt för att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning och ömsesidigt förtroende i unionen.

B. **TEXTEN TILL DET BEGÄRDA FÖRSLAGET**

Europaparlamentets och rådets direktiv om gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer i Europeiska unionen

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DENNA FÖRORDNING

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 81.2,

med beaktande av Europaparlamentets begäran till Europeiska kommissionen,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

(1) Unionen har satt som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där den fria rörligheten för personer garanteras. I syfte att gradvis upprätta ett sådant område ska unionen besluta om åtgärder rörande rättsligt samarbete i civilrättsliga frågor som har gränsöverskridande följder, särskilt när det är nödvändigt för att den inre marknaden ska fungera väl.

(2) Enligt artikel 81.2 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt bör dessa åtgärder syfta till att säkerställa bland annat ömsesidigt erkännande mellan medlemsstaterna av domstolsavgöranden och verkställighet av dessa, gränsöverskridande delgivning av handlingar, samarbete kring bevisupptagning, faktisk tillgång till rättslig prövning samt undanröjande av hinder för välfungerande civilrättsliga förfaranden, vid behov genom att främja förenligheten mellan de civilprocessrättsliga regler som är tillämpliga i medlemsstaterna.

(3) Enligt ordförandeskapets slutsatser från Europeiska rådet i Tammerfors den 15–16 oktober 1999, särskilt punkt 33, skulle förstärkt ömsesidigt erkännande av domar och andra avgöranden av rättsliga myndigheter och en nödvändig tillnärmning av lagstiftning underlätta samarbetet mellan behöriga myndigheter och främja det rättsliga skyddet av enskildas rättigheter. Principen om ömsesidigt erkännande bör därför utgöra grunden för det rättsliga samarbetet på det civilrättsliga området inom unionen.

(4) Enligt kommissionens handlingsplan för genomförandet av Stockholmsprogrammet, som antogs av Europeiska rådet inom området frihet, säkerhet och rättvisa, bygger det europeiska rättsliga området och en väl fungerande inre marknad på den grundläggande principen om ömsesidigt erkännande, som i sin tur utgår från att medlemsstaterna har förtroende för varandras rättssystem. Denna princip kan tillämpas med framgång endast om det finns ett ömsesidigt förtroende mellan domare, rättstillämpare, företag och allmänhet. Omfattningen av detta förtroende är beroende av en rad faktorer, däribland att det finns mekanismer som skyddar de processuella rättigheterna för parter i tvistemål. Gemensamma miniminormer som stärker rätten till en rättvis rättegång och rättssystemens effektivitet och bidrar till ett verkningsfullt system för verkställighet är därför nödvändiga för att garantera tillämpningen av denna princip.

Tisdagen den 4 juli 2017

(5) Genom att fastställa minimiregler för skyddet av parternas processuella rättigheter och ge medborgarna enklare tillgång till rättslig prövning bör detta direktiv stärka medlemsstaternas förtroende för andra medlemsstaters civilrättsliga system, och kan därmed bidra till att främja de grundläggande rättigheterna i unionen och en effektivare inre marknad, samtidigt som unionens grundläggande friheter upprätthålls genom att det utvecklas en djupare allmän känsla av rättvisa, rättssäkerhet och förutsägbarhet på hela dess territorium.

(6) Bestämmelserna i detta direktiv bör tillämpas på tvistemål med gränsöverskridande följder, inbegripet sådana som härrör från överträdelser av de rättigheter och friheter som garanteras i unionsrätten. Där detta direktiv hänvisar till kränkningar av rättigheter som garanteras enligt unionsrätten omfattar det alla situationer där överträdelser av regler som fastställts på unionsnivå har orsakat, eller sannolikt kommer att orsaka, skada för fysiska och juridiska personer. Ingenting bör hindra medlemsstaterna från att tillämpa bestämmelserna i detta direktiv även på rent interna civilrättsliga ärenden.

(7) Alla medlemsstater är avtalsslutande parter i den europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950. De frågor som avses i detta direktiv bör behandlas i överensstämmelse med denna konvention, och då i synnerhet rätten till en opartisk domstol och till ett effektivt rättsmedel.

(8) Detta direktiv syftar till att främja tillämpningen av gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer för att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning i unionen. Den allmänt erkända rätten att få sin sak prövad inför domstol bekräftas också i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (stadgan).

(9) Civilrättsliga förfaranden bör förbättras ytterligare genom att den tekniska utvecklingen på det rättsliga området och nya verktyg som finns tillgängliga för domstolarna utnyttjas, vilket kan bidra till att övervinna det geografiska avståndet och dess konsekvenser i form av höga kostnader och tidskrävande förfaranden. För att ytterligare minska rättegångskostnaderna och förkorta förfarandena bör parterna och domstolarna i större utsträckning uppmuntras att använda modern kommunikationsteknik.

(10) För att göra det möjligt för personer att höras utan att behöva ta sig till domstolen bör medlemsstaterna se till att muntliga förhandlingar och bevisupptagning genom hörande av vittnen, experter eller parterna kan genomföras med hjälp av lämplig teknik för distanskommunikation, såvida det inte på grund av de specifika omständigheterna i fallet vore olämpligt att använda sådan teknik för en rättvis handläggning av målet. Denna bestämmelse påverkar inte rådets förordning (EG) nr 1206/2001 ([1]).

(11) Medlemsstaternas domstolar bör ha möjlighet att inhämta sakkunnigutlåtanden i tekniska, rättsliga eller andra bevisrelaterade frågor. Utom i de fall där tvångsåtgärder är nödvändiga och förenliga med friheten att tillhandahålla tjänster och med domstolens rättspraxis, bör domare i en medlemsstat kunna utse sakkunniga för att göra utredningar i en annan medlemsstat, utan att förhandstillstånd krävs för detta. För att underlätta inhämtandet av rättslig sakkunskap och med hänsyn till begränsningar för utnämningen av tillräckligt kvalificerade sakkunniga i en medlemsstats jurisdiktion, till exempel på grund av att målet är tekniskt avancerat eller det föreligger direkta eller indirekta kopplingar mellan den sakkunnige och parterna, bör en europeisk katalog med alla nationella förteckningar över sakkunniga upprättas och hållas uppdaterad som en del av den europeiska e-juridikportalen.

(12) När det gäller interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder bör en lämplig avvägning göras mellan sökandens intresse av att tilldelas provisoriskt skydd och svarandens intresse av att förhindra missbruk av sådant skydd. Om interimistiska åtgärder begärs innan en dom har erhållits bör den domstol till vilken ansökan ingetts, med stöd av den bevisning som lagts fram av sökanden, förvissa sig om att fordran på svaranden sannolikt kommer att bifallas i sak. Vidare bör det krävas att sökanden i alla situationer på ett för domstolen tillfredsställande sätt visar att fordran är i akut behov av rättsligt skydd och att verkställigheten av den befintliga eller framtida domen kan hindras eller avsevärt försvåras utan de interimistiska åtgärderna.

([1]) Rådets förordning (EG) nr 1206/2001 av den 28 maj 2001 om samarbete mellan medlemsstaternas domstolar i fråga om bevisupptagning i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur (EGT L 174, 27.6.2001, s. 1).

(13) Bestämmelserna i detta direktiv bör inte påverka de särskilda bestämmelser för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter som fastställs i unionsrättsakter, särskilt de som återfinns i Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG ([1]). Direktivet bör inte påverka heller de särskilda bestämmelserna för gränsöverskridande skuldindrivning enligt det europeiska beslutet om kvarstad på bankmedel ([2]).

(14) Domstolarna bör ges en nyckelroll för att värna samtliga parters rättigheter och intressen och se till att de civilrättsliga förfarandena fortlöper på ett ändamålsenligt och effektivt sätt.

(15) Målet att trygga en opartisk domstol och förbättra tillgången till rättslig prövning och det ömsesidiga förtroendet, som är ett led i unionens politik för att upprätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa, bör omfatta tillgång till tvistlösning både i och utanför domstol. För att uppmuntra parterna att använda medling bör medlemsstaterna se till att deras regler för talefrister och preskriptionstider inte hindrar parterna från att ta upp fallet i domstol eller i ett skiljedomsförfarande om deras medlingsförsök misslyckas.

(16) Med hänsyn till skillnaderna mellan medlemsstaternas civilprocessrättsliga regler, särskilt reglerna om delgivning av handlingar, är det nödvändigt att definiera de miniminormer som bör tillämpas på tvistemål som omfattas av unionsrättens tillämpningsområde. I synnerhet delgivningsmetoder som garanterar ett snabbt och säkert mottagande av de delgivna handlingarna, bekräftat genom ett mottagningsbevis, bör prioriteras. Användningen av modern kommunikationsteknik bör därför uppmuntras i stor utsträckning. För handlingar som måste delges parterna bör elektronisk delgivning vara likställd med delgivning per post. De tillgängliga elektroniska medlen bör garantera att innehållet i handlingar och annan skriftlig kommunikation som tas emot är riktigt och korrekt återger innehållet i handlingar och annan skriftlig kommunikation som skickats, liksom att den metod som används för mottagningsbevis ger en bekräftelse på adressatens mottagande och datum för mottagandet.

(17) Medlemsstaterna bör se till att parterna i ett tvistemål har rätt till en försvarare efter eget val. I gränsöverskridande tvister bör parterna ha rätt till en försvarare i hemstaten för inledande rådgivning och en annan i värdstaten för själva processen. Principen om att all kommunikation mellan parterna och deras försvarare ska vara konfidentiell är nyckeln till ett verkningsfullt utövande av rätten till en rättvis rättegång. Medlemsstaterna bör därför respektera konfidentialiteten vid möten och andra former av kommunikation mellan försvararen och parterna vid utövandet av den rätt till en försvarare som föreskrivs i detta direktiv. Parterna i ett mål bör kunna avstå från en rättighet enligt detta direktiv under förutsättning att de har fått information om de eventuella konsekvenserna av att avstå från den rättigheten.

(18) Käranden bör inte behöva ta sig till den medlemsstat där domstolen är belägen för att betala domstolsavgifter eller anlita en advokat för detta ändamål. I syfte att säkerställa kärandens faktiska tillgång till förfarandet bör medlemsstaterna som ett minimum erbjuda åtminstone ett av de distansbetalningssätt som föreskrivs i detta direktiv. Informationen om domstolsavgifter och betalningssätt och om de myndigheter eller organisationer som är behöriga att ge praktisk hjälp i medlemsstaterna bör vara tydlig och lättillgänglig på internet via lämpliga nationella webbplatser.

(19) Medlemsstaterna bör säkerställa respekten för den grundläggande rätten till rättshjälp enligt artikel 47.3 i stadgan. Alla fysiska och juridiska personer som är inblandade i civilrättsliga tvister som omfattas av detta direktiv, vare sig de är kärande eller svarande, bör kunna hävda sina rättigheter i domstol även om de på grund av sin privatekonomiska situation inte kan bära rättegångskostnaderna. Rättshjälp bör omfatta rådgivning före rättstvisten i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds, rättsligt bistånd med att väcka talan, representation vid domstol samt hjälp med rättegångskostnaderna. Denna bestämmelse påverkar inte tillämpningen av rådets direktiv 2003/8/EG ([3]).

([1]) Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/48/EG av den 29 april 2004 om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter (EUT L 157, 30.4.2004, s. 45).

([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 655/2014 av den 15 maj 2014 om inrättande av ett europeiskt förfarande för kvarstad på bankmedel för att underlätta gränsöverskridande skuldindrivning i mål och ärenden av privaträttslig natur (EUT L 189, 27.6.2014, s. 59).

([3]) Rådets direktiv 2003/8/EG av den 27 januari 2003 om förbättring av möjligheterna till rättslig prövning i gränsöverskridande tvister genom fastställande av gemensamma minimiregler för rättshjälp i sådana tvister (EGT L 26, 31.1.2003, s. 41).

(20) En förutsättning för ett europeiskt rättsligt område som fungerar effektivt är att det skapas en europeisk rättskultur som till fullo respekterar subsidiaritetsprincipen, proportionalitetsprincipen och rättsväsendets oberoende. Rättslig utbildning är ett avgörande led i denna process eftersom den ökar det ömsesidiga förtroendet mellan medlemsstaterna, yrkesutövarna och medborgarna. I detta avseende bör medlemsstaterna samarbeta och tillhandahålla stöd till yrkesutbildning och utbyte av bästa praxis mellan dem som arbetar på det rättsliga området.

(21) I detta direktiv fastställs minimiregler. Medlemsstaterna får utvidga de rättigheter som anges i detta direktiv för att föreskriva en högre skyddsnivå. En sådan högre skyddsnivå bör inte utgöra något hinder för det ömsesidiga förtroende och den faktiska tillgång till rättslig prövning som minimireglerna är avsedda att underlätta. Den skyddsnivå som enligt domstolens tolkning föreskrivs i stadgan samt unionsrättens företräde, enhetlighet och verkan bör därigenom inte äventyras.

(22) Eftersom målen för detta direktiv, nämligen att fastställa gemensamma civilprocessrättsliga miniminormer, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och därför, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar, bättre kan uppnås på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.

(23) I enlighet med [artikel 3]/[artiklarna 1 och 2] i protokoll nr 21 om Förenade kungarikets och Irlands ställning med avseende på området med frihet, säkerhet och rättvisa, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, [har dessa medlemsstater meddelat att de önskar delta i antagandet och tillämpningen av detta direktiv]/[och utan att det påverkar tillämpningen av artikel 4 i det protokollet, deltar dessa medlemsstater inte i antagandet av detta direktiv, som därför inte är bindande för eller tillämpligt på dem].

(24) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i protokoll nr 22 om Danmarks ställning, fogat till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, deltar Danmark inte i antagandet av detta direktiv, som inte är bindande för eller tillämpligt på Danmark.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I:

SYFTE, TILLÄMPNINGSOMRÅDE OCH DEFINITIONER

Artikel 1

Syfte

Målet med detta direktiv är att tillnärma de processrättsliga systemen i syfte att säkerställa fullständig respekt för rätten till ett effektivt rättsmedel och en opartisk domstol enligt artikel 47 i stadgan och artikel 6 i Europakonventionen, genom att fastställa miniminormer som rör inledande, genomförande och slutförande av civilrättsliga förfaranden inför medlemsstaternas domstolar.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Utan att det påverkar tillämpningen av civilprocessrättsliga normer som är eller kan vara föreskrivna i unionslagstiftningen eller nationell lagstiftning, i den mån de normerna är fördelaktigare för de tvistande parterna, ska detta direktiv tillämpas på privaträttens område i tvister med gränsöverskridande följder, oberoende av vilket slag av domstol det är fråga om, med undantag av sådana rättigheter och skyldigheter som parterna inte disponerar över enligt relevant tillämplig lagstiftning. Det ska i synnerhet inte tillämpas på skattefrågor, tullfrågor eller förvaltningsrättsliga frågor eller på statens ansvar för handlingar och underlåtenhet vid utövandet av statens myndighet (*acta jure imperii*).

2. I detta direktiv avses med medlemsstat samtliga medlemsstater med undantag av [Förenade kungariket, Irland och] Danmark.

Tisdagen den 4 juli 2017

Artikel 3.

Tvister med gränsöverskridande följder

1. I detta direktiv avses med tvist med gränsöverskridande följder en tvist där

a) minst en av parterna har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den medlemsstat där domstolen är belägen, eller

b) båda parterna har sin hemvist i samma medlemsstat som den där domstolen är belägen, förutsatt att platsen för avtalets fullgörande, platsen där skadan inträffade eller platsen för domens verkställighet är belägen i en annan medlemsstat, eller eller

c) båda parterna har sin hemvist i samma medlemsstat som den där domstolen är belägen, förutsatt att tvisteämnet omfattas av unionsrättens tillämpningsområde.

2. Vid tillämpningen av punkt 1 ska hemvist fastställas i enlighet med artiklarna 62 och 63 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 ([1]).

KAPITEL II

MINIMINORMER FÖR CIVILRÄTTSLIGA FÖRFARANDEN

Avsnitt 1:

Rättvisa och verkningsfulla utslag

Artikel 4

Allmän skyldighet att tillhandahålla ett effektivt rättsligt skydd

Medlemsstaterna ska sörja för de åtgärder, förfaranden och sanktioner som är nödvändiga för att säkerställa de rättigheter som följer av unionens civilrätt. Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska vara rättvisa och skäliga, inte onödigt komplicerade eller kostsamma och inte medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål, samtidigt som nationella särdrag och grundläggande rättigheter respekteras.

Åtgärderna, förfarandena och sanktionerna ska också vara verkningsfulla och proportionella och tillämpas på så sätt att hinder för den faktiska tillgången till rättslig prövning inte uppkommer och skydd mot missbruk säkerställs.

Artikel 5

Muntliga förhandlingar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa rättvis handläggning av målet. Om det inte är möjligt för parterna att vara fysiskt närvarande, eller om parterna med domstolens godkännande har enats om att använda snabbare kommunikationsmedel, ska medlemsstaterna se till att muntliga förhandlingar kan hållas med hjälp av lämplig teknik för distanskommunikation, såsom videokonferenser eller telefonkonferenser, som finns tillgänglig för domstolen.

2. Om den person som ska höras har sin hemvist eller vanliga vistelseort i en annan medlemsstat än den där domstolen är belägen, ska den personens deltagande i en muntlig förhandling via videokonferens, telefonkonferens eller annan lämplig teknik för distanskommunikation arrangeras med användning av de förfaranden som föreskrivs i rådets förordning (EG) nr 1206/2001. När det gäller videokonferenser ska rådets rekommendationer om gränsöverskridande videokonferenser, som antogs av rådet den 15 och 16 juni 2015 ([2]), och det arbete som utförts inom ramen för den europeiska e-juridikportalen beaktas.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1215/2012 av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 20.12.2012, s. 1).

([2]) Rådets rekommendationer – Främjande av användningen och utbyte av bästa praxis när det gäller gränsöverskridande videokonferenser på juridikområdet i medlemsstaterna och på EU-nivå (EUT C 250, 31.7.2015, s. 1).

Tisdagen den 4 juli 2017

Artikel 6

Interimistiska åtgärder och skyddsåtgärder

1. Medlemsstaterna ska se till att interimistiska åtgärder för att bevara en faktisk eller rättslig situation föreligger för att säkra en fullständig verkan av en senare dom i sakfrågan, innan förfarandet för prövning av sakfrågan inleds eller när som helst under ett sådant förfarande.

Dessa åtgärder som avses i första stycket ska också omfatta åtgärder för att hindra en omedelbart förestående överträdelse eller för att få en påstådd överträdelse att omedelbart upphöra, liksom för att bevara tillgångar som är nödvändiga för att den efterföljande verkställigheten av en fordran inte ska hindras eller avsevärt försvåras.

2. Sådana åtgärder ska respektera rätten till försvar och stå i proportion till den påstådda överträdelsens karaktär och svårhetsgrad, så att det blir möjligt att, där så är lämpligt, tillhandahålla garantier för de kostnader och den skada som svaranden vållats genom oberättigade begäranden. Domstolarna ska ha befogenhet att kräva att sökanden lämnar rimligen tillgänglig bevisning för att de med tillräcklig säkerhet ska kunna förvissa sig om att den begärda interimistiska åtgärden är nödvändig och proportionerlig.

3. Medlemsstaterna ska se till att interimistiska åtgärder i vederbörligen motiverade fall kan vidtas utan att svaranden har hörts, om ett dröjsmål skulle leda till irreparabel skada för sökanden eller när det finns en påvisbar risk för att bevismaterial kan förstöras. I sådana fall ska parterna underrättas om detta utan otillbörligt dröjsmål senast efter det att åtgärderna har verkställts.

En omprövning, innefattande rätten att bli hörd, ska äga rum på svarandens begäran, så att det inom rimlig tid efter underrättelsen om åtgärderna kan beslutas huruvida dessa ska ändras, upphävas eller fastställas.

Om åtgärderna som avses i första stycket upphävs eller om det senare framkommer att det inte förekommit någon överträdelse eller något hot om överträdelse, kan domstolen förelägga sökanden, på svarandens begäran, att ge denne lämplig ersättning för eventuell skada till följd av åtgärderna.

4. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av direktiv 2004/48/EG och förordning (EU) nr 655/2014.

Avsnitt 2:

Förfarandets effektivitet

Artikel 7

Processuell effektivitet

1. Medlemsstaternas domstolar ska respektera rätten till ett effektivt rättsmedel och en rättvis rättegång som tryggar faktiskt tillgång till rättslig prövning samt principen om ett kontradiktoriskt förfarande, i synnerhet när de beslutar om huruvida muntliga förhandlingar är nödvändiga och om metoderna för och omfattningen av bevisupptagningen.

2. Medlemsstaternas domstolar ska agera så snart som möjligt, oavsett om det föreligger tidsfrister för specifika åtgärder under de olika etapperna av förfarandet eller inte.

Artikel 8

Motiverade beslut

Medlemsstaterna ska se till att domstolarna utfärdar tillräckligt detaljerade motiverade beslut inom rimlig tid, så att parterna i praktiken kan utnyttja rätten att granska eller överklaga beslutet.

Artikel 9

Allmänna principer för förfarandets gång

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att domstolarna aktivt handlägger de mål som anhängiggjorts vid dem för att säkerställa en rättvis och effektiv behandling av tvister i rimlig takt och till rimlig kostnad, utan att inskränka parternas frihet att besluta om sakfrågan och bevisningen i målet.

2. I den mån det är rimligen genomförbart ska domstolen handlägga målet i samråd med parterna. En aktiv handläggning av målet kan särskilt omfatta följande:

a) Att parterna uppmuntras att samarbeta med varandra under förfarandet.

b) Att problem identifieras i ett tidigt skede.

c) Att det snabbt beslutas vilka problem som kräver en fullständig utredning och att andra frågor genast avklaras.

d) Att det beslutas i vilken ordning problemen ska lösas.

e) Att parterna får hjälp med att lösa hela eller delar av tvisten.

f) Att det fastställs tidsplaner för att kontrollera förfarandets fortskridande.

g) Att domstolen behandlar så många aspekter av tvisten som den kan vid samma tillfälle.

h) Att målet behandlas utan att parterna behöver närvara personligen.

i) Att tillgängliga tekniska hjälpmedel används.

Artikel 10

Bevisupptagning

1. Medlemsstaterna ska se till att ändamålsenliga medel för att lägga fram, inhämta och skydda bevisning är tillgängliga med hänsyn till rätten till försvar och behovet att skydda konfidentiella uppgifter.

2. I samband med bevisupptagning ska medlemsstaterna uppmuntra till användning av modern kommunikationsteknik. Domstolen ska använda den enklaste och minst kostsamma metoden för bevisupptagning.

Artikel 11

Sakkunniga vid domstolen

1. Utan att det påverkar parternas möjlighet att lägga fram sakkunnigbevisning ska medlemsstaterna se till att domstolen när som helst kan utse sakkunniga som ska tillhandahålla sakkunskap om specifika aspekter av målet. Domstolen ska tillhandahålla sådana sakkunniga all information som behövs för att avge ett sakkunnigutlåtande.

2. I gränsöverskridande tvister – utom i de fall där tvångsåtgärder är nödvändiga eller där en utredning genomförs på platser som är kopplade till en medlemsstats befogenhetsutövande eller på platser till vilka tillträde eller andra åtgärder, enligt lagen i den medlemsstat där utredningen genomförs, förbjuds eller begränsas till vissa personer – ska medlemsstaterna se till att en domstol kan utse en juridiskt sakkunnig som ska genomföra utredningar utanför den domstolens behörighetsområde, utan att det krävs en föregående begäran om detta till den behöriga myndigheten i den andra medlemsstaten.

3. För tillämpning av punkterna 1 och 2 ska kommissionen utarbeta en europeisk katalog över sakkunniga genom att sammanställa befintliga nationella förteckningar över sakkunniga och göra den tillgänglig via den europeiska e-juridikportalen.

4. De av domstolarna utsedda sakkunniga ska garantera oberoende och opartiskhet i enlighet med de bestämmelser som är tillämpliga på domare i artikel 22.

5. Sakkunnigutlåtanden som de sakkunniga lämnar till domstolen ska göras tillgängliga för parterna, som ska ha möjlighet att lämna synpunkter på dem.

Tisdagen den 4 juli 2017

Avsnitt 3:

Tillgång till domstolar och rättslig prövning

Artikel 12

Tvistlösning

1. Medlemsstaterna ska se till att domstolen – när som helst under förfarandet och med beaktande av alla omständigheter i fallet, och om den anser att tvisten lämpar sig för tvistlösning – får föreslå att parterna använder sig av medling för att lösa eller efterforska en lösning av tvisten.

2. Detta ska inte innebära att parter som väljer medling senare hindras från att inleda rättsliga förfaranden eller skiljedomsförfaranden i tvisten bara för att talefristerna eller preskriptionstiderna löpt ut under medlingsprocessen.

Artikel 13

Rättegångskostnader

1. Medlemsstaterna ska se till att de domstolsavgifter som tas ut i medlemsstaterna för tvistemål inte är oproportionerliga i förhållande till fordrans värde och inte gör det omöjligt eller orimligt svårt att driva en rättsprocess.

2. De domstolsavgifter som tas ut i medlemsstaterna för tvistemål får inte avskräcka medborgarna från att väcka talan eller på något sätt hindra tillgången till rättslig prövning.

3. Parterna ska kunna betala domstolsavgifterna genom distansbetalning, även från en annan medlemsstat än den där domstolen är belägen, via banköverföring eller betalning med kredit- eller betalkort.

4. Medlemsstaterna ska se till att informationen om domstolsavgifter och betalningssätt, liksom om de myndigheter eller organisationer som är behöriga att ge praktisk hjälp i medlemsstaterna, görs tydligare och är lätt att nå på internet. I detta syfte ska medlemsstaterna överföra den informationen till kommissionen, som i sin tur ska se till att den offentliggörs och får stor spridning med hjälp av lämpliga medel, i synnerhet via den europeiska e-juridikportalen.

Artikel 14

Principen om att förlorande part betalar

1. Medlemsstaterna ska se till att den förlorande parten ska bära kostnaderna för förfarandet, inklusive men inte begränsat till kostnader som är en följd av att den andra parten företräddes av en advokat eller annan jurist eller eventuella kostnader för delgivning eller översättning av handlingar som står i proportion till fordrans värde och var nödvändiga.

2. Om den ena parten endast delvis vinner bifall, eller under exceptionella omständigheter, kan domstolen utfärda ett föreläggande om att kostnaderna ska fördelas lika eller att parterna ska bära sina egna kostnader.

3. En part ska bära alla onödiga kostnader som denne åsamkat domstolen eller en annan part genom att antingen ta upp onödiga frågor eller på annat sätt vara orimligt trätlysten.

4. Domstolen kan ändra sitt beslut om kostnader för att beakta otillbörlig underlåtenhet att samarbeta eller deltagande utan ärligt uppsåt i försök att lösa tvisten, i överensstämmelse med artikel 20.

Artikel 15

Rättshjälp

1. För att säkerställa faktisk tillgång till rättslig prövning ska medlemsstaterna se till att domstolarna kan bevilja en part rättshjälp.

2. Rättshjälp kan helt eller delvis omfatta följande kostnader:

a) Domstolsavgifter, genom fullständig eller partiell nedsättning eller anstånd.

b) Kostnader för rättsligt bistånd och biträde avseende

i) rådgivning före rättstvisten i avsikt att nå en uppgörelse innan ett rättsligt förfarande inleds i enlighet med artikel 12.1,

ii) inledande och drivande av förfarandet inför domstol,

iii) alla omkostnader i samband med förfarandet, inbegripet ansökan om rättshjälp,

iv) verkställighet av beslut.

c) Andra nödvändiga kostnader för förfarandet som ska bäras av en part, inbegripet kostnader för vittnen, sakkunniga, tolkar och översättare samt nödvändiga kostnader för resor, logi och uppehälle för den berörda parten och dennes ombud.

d) Den vinnande partens omkostnader, om sökanden förlorar målet, i enlighet med artikel 14.

3. Medlemsstaterna ska se till att alla fysiska personer som är medborgare i Europeiska unionen, alternativt medborgare i ett tredjeland och lagligen bosatta i en av Europeiska unionens medlemsstater, har rätt att ansöka om rättshjälp om

a) de på grund av sin ekonomiska situation helt eller delvis saknar möjlighet att bära de kostnader som avses i punkt 2 i denna artikel, och

b) den talan som ansökan om rättshjälp avser har rimliga utsikter att lyckas, med hänsyn till sökandens processuella ställning, och

c) den kärande som ansöker om rättshjälp har rätt att väcka talan enligt de tillämpliga nationella bestämmelserna.

4. Juridiska personer ska ha rätt att ansöka om rättshjälp i form av dispens från förskottsinbetalning av rättegångskostnaderna och/eller kostnaderna för advokatbistånd. Vid beslut om att bevilja sådant stöd kan domstolarna ta hänsyn till bland annat följande:

a) Typ av juridisk person och huruvida den är vinstdrivande eller icke-vinstdrivande.

b) Delägares eller aktie- eller andelsägares finansiella resurser.

c) Dessas möjlighet att skaffa fram de nödvändiga medlen för att väcka talan.

5. Medlemsstaterna ska förvissa sig om att medborgare och juridiska personer i unionen informeras om förfarandet för att söka rättslig hjälp enligt punkterna 1–4 i syfte att göra detta verkningsfullt och lättillgängligt.

6. Denna artikel ska inte påverka tillämpningen av direktiv 2003/8/EG.

Artikel 16

Finansiering

1. I fall där en talan finansieras av en privat tredje part ska medlemsstaterna se till att den privata tredje parten inte

a) försöker påverka kärandesidans processuella beslut, även när det gäller förlikningar,

b) tillhandahåller finansiering av en talan mot en svarande som är en konkurrent till finansiären eller mot en svarande som finansiären är beroende av,

c) tar ut alltför hög ränta på de medel som tillhandahålls.

2. I fall där en talan finansieras av en privat tredje part ska medlemsstaterna se till att arvode som betalas till finansiären eller ränta som uttas av denne inte grundar sig på det belopp som parterna förlikats om eller på den tilldelade ersättningen, såvida inte finansieringsarrangemanget regleras av en offentlig myndighet som garanterar parternas intressen.

Avsnitt 4:

Ett rättvist förfarande

Artikel 17

Delgivning av handlingar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa en principiell användning av metoder som garanterar mottagande av de delgivna handlingarna.

2. Medlemsstaterna ska se till att en stämningsansökan eller motsvarande handlingar samt eventuella kallelser till domstolsförhandlingar får delges i enlighet med nationell lag med någon av följande metoder:

a) Personlig delgivning.

b) Delgivning per post.

c) Delgivning på elektronisk väg, såsom fax eller e-post.

Delgivningen ska styrkas genom att mottagaren undertecknar ett mottagningsbevis med angivande av datum för mottagandet.

Vid delgivning på elektronisk väg enligt led c i första stycket i denna punkt ska tekniska normer på en lämpligt hög nivå som garanterar avsändarens identitet och säker överföring av de delgivna handlingarna användas.

Dessa handlingar kan också delges personligen, vilket styrks genom att den behöriga person som utför delgivningen undertecknar ett dokument där det anges att mottagaren har mottagit handlingarna eller utan stöd i lagen har vägrat att ta emot dem, liksom datum för delgivningen.

3. Om delgivning i enlighet med punkt 2 inte är möjlig, och svarandens adress är känd med säkerhet, får delgivning ske med någon av följande metoder:

a) Personligen på svarandens personliga adress, till personer som bor i samma hushåll som svaranden eller är anställda där.

b) Personlig delgivning i svarandens företagslokaler, till personer som är anställda av svaranden, i de fall där svaranden är egenföretagare eller en juridisk person.

c) Handlingarna läggs i svarandens brevlåda.

d) Handlingarna deponeras på ett postkontor eller hos behöriga myndigheter, och en skriftlig underrättelse om att så har skett lämnas i svarandens brevlåda, under förutsättning att den skriftliga underrättelsen klart och tydligt anger att det rör sig om domstolshandlingar eller att den har den rättsverkan att delgivning anses ha skett och att tidsfrister har börjat löpa.

e) Delgivning per post utan intyg enligt punkt 4, när svarandens adress är i ursprungsmedlemsstaten.

f) Delgivning på elektronisk väg styrkt med ett automatiskt mottagningsbevis, under förutsättning att svaranden i förväg uttryckligen har godkänt detta delgivningssätt.

Delgivning enligt leden a–d i första stycket i denna punkt ska styrkas genom

a) ett dokument, undertecknat av den behöriga person som delgivit handlingen, där alla följande uppgifter anges:

i) fullständigt namn på den person som delgav meddelandet eller handlingen.

ii) vilket delgivningssätt som använts,

iii) datum för delgivningen,

iv) om de delgivna handlingarna delgetts en annan person än svaranden, denna persons namn och relation till svaranden, och

v) andra obligatoriska uppgifter enligt nationell lagstiftning.

b) ett mottagningsbevis från den delgivna personen i de fall som avses i leden a och b i första stycket i denna punkt.

4. Även svarandens rättsliga eller bemyndigade ombud får delges i enlighet med punkterna 2 och 3 i denna artikel.

5. Om stämningsansökan eller motsvarande handlingar eller eventuella kallelser ska delges utanför medlemsstaterna, får delgivning ske med en metod som föreskrivs i

a) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 ([1]) där denna är tillämplig, med respekt för mottagarens rättigheter enligt förordningen, eller

b) Haagkonventionen av den 15 november 1965 om delgivning i utlandet av handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur, eller någon annan konvention eller något annat avtal beroende på vad som är tillämpligt.

6. Detta direktiv ska inte påverka tillämpningen av förordning (EG) nr 1393/2007 och påverkar inte Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 ([2]) eller Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 ([3]).

Artikel 18

Rätt till försvarare i tvistemål

1. Medlemsstaterna ska se till att parter i tvistemål har rätt till en försvarare efter eget val på ett sådant sätt att de konkret och faktiskt kan utöva sin rätt till försvar.

Vid gränsöverskridande tvister ska medlemsstaterna se till att parterna i ett tvistemål har rätt till en försvarare i sin hemstat för inledande rådgivning och en annan i värdstaten för att driva rättsprocessen.

2. Medlemsstaterna ska respektera konfidentialiteten vid kommunikation mellan parterna i ett mål och deras försvarare. Sådan kommunikation ska inbegripa möten, korrespondens, telefonsamtal och övriga former av kommunikation som tillåts i nationell lag.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1393/2007 av den 13 november 2007 om delgivning i medlemsstaterna av rättegångshandlingar och andra handlingar i mål och ärenden av civil eller kommersiell natur ("delgivning av handlingar") och om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1348/2000 (EUT L 324, 10.12.2007, s. 79).

([2]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 805/2004 av den 21 april 2004 om införande av en europeisk exekutionstitel för obestridda fordringar (EUT L 143, 30.4.2004, s. 15).

([3]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 av den 12 december 2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (EUT L 399, 30.12.2006, s. 1).

Tisdagen den 4 juli 2017

3. Utan att det påverkar nationell rätt som kräver obligatorisk närvaro eller bistånd av en advokat kan parterna i ett tvistemål avstå från en rättighet som avses i punkt 1 i denna artikel, om

a) parterna muntligen eller skriftligen har fått tydlig och tillräcklig information på ett enkelt och begripligt språk om de eventuella konsekvenserna av att avstå från den och

b) avståendet sker frivilligt och otvetydigt.

Medlemsstaterna ska se till att parterna senare kan återkalla ett avstående när som helst under tvistemålet och att de informeras om den möjligheten.

4. Denna bestämmelse påverkar inte tillämpningen av de särskilda bestämmelser om rättsligt ombud som föreskrivs i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 ([1]), förordning (EG) nr 1896/2006 och förordning (EU) nr 655/2014.

Artikel 19

Tillgång till information

Medlemsstaterna ska sträva efter att ge medborgarna tydlig och lättillgänglig information om hur olika förfaranden inleds, talefrister eller preskriptionstider, vilka domstolar som är behöriga att pröva olika tvister och vilka formulär som måste fyllas i för detta ändamål. Ingenting i denna artikel innebär att medlemsstaterna är skyldiga att lämna kostnadsfritt rättsligt bistånd i form av en rättslig bedömning av ett enskilt fall.

Artikel 20

Tolkning och översättning av väsentliga handlingar

Medlemsstaterna ska sträva efter att se till att alla berörda parter till fullo förstår förfarandet. Detta mål omfattar tillgång till tolkning under civilrättsliga förfaranden och en skriftlig översättning av alla väsentliga handlingar, för att garantera en rättvis rättegång i enlighet med bestämmelserna i artikel 15 i detta direktiv.

Artikel 21

Skyldigheter för parterna och deras ombud

Medlemsstaterna ska se till att parterna i ett mål och deras ombud agerar i ärligt uppsåt och visar respekt i sina förehavanden med domstolen och övriga parter och inte ger domstolarna en missvisande bild av fall eller sakförhållanden, vare sig medvetet eller när de borde ha känt till de verkliga förhållandena.

Artikel 22

Offentliga förfaranden

Medlemsstaterna ska se till att förfarandena är öppna för allmänheten, såvida inte domstolen beslutar att de i den omfattning som är nödvändig ska omfattas av sekretess i en av parternas eller andra berörda personers intresse, eller av allmänt intresse med tanke på rättskipningen eller den allmänna ordningen.

Artikel 23

Rättsligt oberoende och opartiskhet

1. Medlemsstaterna ska se till att domstolar och domare åtnjuter rättsligt oberoende. Domstolarna ska vara sammansatta på så sätt att det finns tillräckliga garantier för att utesluta varje befogad misstanke om partiskhet.

2. Vid fullgörandet av sina skyldigheter ska domarna inte vara bundna av några anvisningar samt vara fria från inflytande eller påtryckningar och från alla personliga förutfattade meningar eller fördomar i varje givet fall.

Artikel 24

Utbildning

1. Utan att det påverkar rättsväsendets oberoende eller olikheter i rättsväsendets uppbyggnad inom unionen ska medlemsstaterna se till att domstolsväsendet, institutionerna för juridisk utbildning och juristkårerna utökar sina program för juridisk utbildning för att se till att unionsrätten och unionsförfarandena integreras i den nationella utbildningsverksamheten.

([1]) Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 av den 11 juli 2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande (EUT L 199, 31.7.2007, s. 1).

2. Utbildningen ska vara praktiskt inriktad, relevant för rättstillämparnas dagliga arbete, äga rum under en kort tidsperiod, förmedlas med hjälp av aktiva och moderna inlärningsmetoder samt omfatta både grundutbildning och fortbildning. Utbildningsprogrammen ska särskilt inriktas på följande:

a) Inhämtandet av tillräckliga kunskaper om unionens instrument för rättsligt samarbete och utvecklandet av vanan att regelbundet hänvisa till rättspraxis på unionsnivå, kontrollera införlivandet i den nationella lagstiftningen och utnyttja Europeiska unionens domstols förfarande med förhandsavgöranden.

b) Spridning av kunskaper om och erfarenheter av unionsrätten och unionsförfarandena samt andra rättssystem.

c) Underlättande av korttidsutbyten av nya domare.

d) Bemästrande av ett främmande språk och dess juridiska terminologi.

KAPITEL III

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 25

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv senast den … [ett år efter detta direktivs ikraftträdande]. De ska genast underrätta kommissionen om detta.

2. Dessa bestämmelser ska, när de antas av medlemsstaterna, innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning vid offentliggörandet. Metoderna för denna hänvisning ska fastställas av medlemsstaterna.

3. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de bestämmelser i den nationella rätten som de antar på det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 26

Översyn

Kommissionen ska senast den 31 december 2025 och därefter vart femte år för Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén lägga fram en rapport om tillämpningen av detta direktiv på grundval av både kvalitativa och kvantitativa uppgifter. I detta sammanhang ska kommissionen särskilt bedöma direktivets inverkan på tillgången till rättslig prövning, på den grundläggande rätten till ett effektivt rättsmedel och en opartisk domstol, samarbetet i civilrättsliga frågor och på den inre marknadens funktion, små och medelstora företag, konkurrenskraften i Europeiska unionens ekonomi och konsumentförtroendet. Rapporten ska vid behov åtföljas av lagförslag för att anpassa och stärka detta direktiv.

Artikel 27

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 28

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna i enlighet med fördragen.

Utfärdat i [den]

På Europaparlamentets vägnar	*På rådets vägnar*
Ordförande	*Ordförande*